

The Investigation of Outdoor Playgrounds in terms of Supporting Risky Play

Çağla Banko

Hacettepe University, Faculty of Education, Department of Early Childhood Education

Kadriye Akdemir

Middle East Technical University, Graduate School of Social Sciences

Merve Gemici Koşar

Fatih Sultan Mehmet Foundation University, Vocational School, Department of Child Development

Serap Sevimli Çelik

Middle East Technical University, Faculty of Education, Department of Early Childhood Education

Abstract:

While play is an important process supporting children's all developmental areas, spaces where children play have also important contributions to their development in terms of supporting risky play opportunities. In the current study, fourteen outdoor playgrounds in Cankaya, Ankara were investigated to find out the risky play opportunities they afford for children. The Playground Rating Scale and Sandseter's Risk Categories were used as data collection. The findings indicated that all of the playgrounds observed had very limited opportunities for risky play. The findings also indicated the need for maintenance of equipment in the playgrounds which seemed to be dangerous for children to play. Lastly, the selection of equipment in the playgrounds needs to be reconsidered to offer children more diverse play opportunities and support their development physically, intellectually, and socially.

Keywords: *risky play, outdoor play, child development, playgrounds*

Inönü University
Journal of the Faculty of Education
Vol 19, No 3, 2018
pp. 406-417
DOI: 10.17679/inuefd.387479

Received : 31.01.2018

Accepted : 28.07.2018

Suggested Citation

Banko, Ç., Akdemir, K., Gemici-Koşar, M. & Sevimli-Çelik, S. (2018). The Investigation of Outdoor Playgrounds in terms of Supporting Risky Play, *Inonu University Journal of the Faculty of Education*, 19(3), 406-417. DOI: 10.17679/inuefd.387479

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Article 31 of Convention on the Rights of the Children stated that children have rights for free time, recess, and play (UN General Assembly, 1989). According to Johnson, Christie, and Wardle (2005), while intrinsically motivated and freely chosen play is as an integral part of child development, the spaces children play is another important consideration for a healthy child development. Playgrounds varying from traditional to adventure are the places where children engage in mostly active, dynamic, and risky play through which physical skills, problem solving skills, and social competence skills of young children are supported (Greenfield, 2004).

Purpose

The aim of the study was to find out to what extent playgrounds support risky play opportunities for children. The study also aimed to find out (1) the types of playgrounds and (2) the design features of playgrounds in Cankaya, Ankara.

Method

During the data collection, the Playground Rating Scale and Sandseter's Risk Categories were used. Fourteen playgrounds were selected by using convenient sampling. Three researchers observed each playground for 1 hour. During the observations, the researchers used video recordings and photo taking along with taking anecdotal records.

Findings

The findings indicated that only two playgrounds included risky play opportunities such as having a monkey bar, spiral slides, and climbing areas. However, the other playgrounds did not include such equipment that might facilitate risky play. The majority of the playgrounds also did not have any open areas for big movements such as jumping, running, balancing, or hanging. As a result, offering high speed-one of the risky play categories of Sandseter- did not observed in the playgrounds. Some of the playgrounds had a ground cover with pebbles, which made running, biking, or skating impossible for children. It was also observed that the playgrounds had one type of equipment (e.g. slides, swings, seesaws) that was not adventurous for children, especially older ones.

Discussion & Conclusion

Of the fourteen, only two of the playgrounds had the highest scores from both scales: Sandseter's Risk Categories and Playground Safety Scale. Consistent with the findings of Little (2017) and Sandseter & Sando (2016), the majority of the playgrounds had limited opportunities for risky play due to the design features. Similar with the previous studies conducted in Turkey, the playgrounds in the current study had also limited opportunities for diverse play, socialization, and well-being of children (Olgan & Kahriman- Öztürk, 2011; Ayan & Ulaş, 2015; Ramazan & Özdemir, 2015; Özgüner & Şahin, 2009). Since it is very critical for children to understand, evaluate, and manage the risk (Knight, 2012), the design features of playgrounds should be taken into consideration in terms of providing risky play opportunities.

Çocuk Oyun Alanlarının Risk İçeren Oyunları Desteklemesi Açısından İncelenmesi

Çağla Banko

Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Okul Öncesi Eğitimi

Kadriye Akdemir

Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

Merve Gemici Koşar

Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Meslek Yüksek Okulu, Çocuk Gelişimi

Serap Sevimli Çelik

Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Okul Öncesi Eğitimi

Öz

Çocukların temel hakkı olan oyun, gelişimlerinin tamamıyla desteklendiği ve kişiliklerinin sergilendiği bir süreçtir. Oyunun oynandığı mekânlar da oyunla eş değer öneme sahiptir. Oyun ve oyun alanlarının risk içermesinin ve çocukları risk almaya teşvik etmesinin, çocuğun gelişimine pozitif yönde katkısı vardır. Bu çalışmada dış mekân oyun alanlarının risk içeren oyunlara imkân sağlaması durumunun incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın amacına uygun olarak, Ankara ili Çankaya ilçesi belediyesine ait, uygun örnekleme yöntemi ile seçilen 14 açık hava oyun alanı incelenmiştir. İnceleme sırasında 'Oyun Derecelendirme Ölçeği' ve yapılandırılmamış gözlem tekniği aracılığı ile veri toplanmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre, incelenen oyun alanlarının risk içeren oyunları destekler nitelikte olmadığı gözlenmiştir. Bu araştırma sonucunda; açık hava oyun alanlarının bakıma ve daha işlevsel olan, çocukların gelişimini daha çok destekleyen oyun donanımlarına ihtiyacı olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: riskli oyun, dış mekân oyunları, çocuk gelişimi, oyun alanları

Inönü Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Dergisi
Cilt 19, Sayı 3, 2018
ss. 406-417
DOI: 10.17679/inuefd.387479

Gönderim Tarihi : 31.01.2018
Kabul Tarihi : 28.07.2018

Önerilen Atıf

Banko, Ç., Akdemir, K., Gemici-Koşar, M. & Sevimli-Çelik, S. (2018). Çocuk Oyun Alanlarının Risk İçeren Oyunları Desteklemesi Açısından İncelenmesi. *Inönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(3), 406-417. DOI: 10.17679/inuefd.387479

GİRİŞ

Johnson, Christie ve Wardle'a (2005) göre oyun, bireyin iç motivasyonu ve özgür seçimi ile gerçek dışılık içeren, süreç odaklı ve bireyde pozitif etki yaratan etkinliklerdir. Bununla birlikte oyun fiziksel, bilişsel, dil, duygusal ve sosyal gelişimde temel olan; çocuğun eğlenerek, isteyerek ve özgürce yaptığı eylemleri içeren, fiziksel çevresine ve de dünyaya uyum sağlamasına yardımcı olan; çocukların duydukları, gördükleri şeyleri denemesine olanak sunan, bütün bunların sonucunda bir şeyler öğrenmesini sağlayan, kurallı ya da kualsız, amaca yönelik olan veya olmayan bir öğrenme ve eğlenme sürecidir (Dönmez, 1992; Korkmaz, 2009; Yörükoğlu, 2002). Çocuklar oyunları sırasında çevreyle etkileşime girer; motor becerilerinin gelişimi desteklenir ve vücut kontrolü sağlarlar. Yeni beceriler ve kavramlar öğrenirler, dünyayı keşfederler, kendileri ve diğerleri hakkında bilgiler edinirler. Aynı zamanda oyun; dil gelişimini, yaratıcı düşünmeyi ve problem çözme geliştirirken çocukların karmaşık duygularla baş etmesine yardımcı olur (Dempsey & Frost, 1993; Wyver & Spence, 1999). Özellikle açık hava alanlarında oyun, çocukların psikolojik gelişimine katkıda bulunur (Verenikina, Harris & Lysaght, 2003). Manwarin ve Taylor'ın (2006) yaptığı araştırmada; açık hava oyunlarına katılan çocukların bilişsel gelişimindeki artışın, katılmayan çocuklardan daha fazla olduğu gözlenmiştir. Farklı 16 ülkede annelerle yapılan görüşmelerde, serbest zamanlarının büyük bir kısmını televizyon izleyerek geçirseler de anneler çocuklarının açık hava oyun alanlarında ve parklarda geçirdikleri zamanın en mutlu oldukları zaman dilimi olarak tanımlamıştır (Singer, D'Agostino & DeLong, 2009). Alquah (2003), iyi tasarlanmış bir oyun alanının, çocukların motor becerileri ve sosyal gelişimlerini destekleyerek, karar verme ve fantezi oyun gibi becerileri geliştireceğini belirtmiştir. Susan ve Benedict'in (1994) yapmış olduğu araştırmaya göre ise, iyi yapılandırılmış bir oyun alanı çocukların hayali oyun oynama becerilerini kullanmasına olanak sağlayarak, yaratıcılıklarını geliştirmektedir. Ramazan ve Özdemir'e (2015) göre 3 çeşit oyun alanı bulunmaktadır. Birinci oyun alanı türü olan geleneksel oyun alanları; salıncak, kaydırak, tahterevallili gibi çocukların tek başlarına oynayabilecekleri materyalleri içerir ve yalnızca motor gelişimine katkı sağlar. İkinci olarak yaratıcı oyun alanları ise su, çeşme, tırmanma alanları, tüneller gibi hareket etmeyen fakat birlikte oyuna teşvik eden materyalleri içerir. Bu tip oyun materyalleri oldukça işlevseldir. Son olarak macera oyun alanları, hareket ettirilebilen bazı küçük ev aletlerini, kostüm olarak kullanabilecekleri materyalleri ve çocukların kendi ürünleri olan materyalleri içeren alanlardan oluşmaktadır. Bu materyaller; çocukların kendi ürünlerini kendilerinin yapmalarına, oyun alanlarını istedikleri gibi değiştirmelerine olanak tanımaktadır. Greenfield (2004) dış mekân oyun alanlarının açık uçlu, dinamik, tahmin edilemeyen ve bazen risk içeren çeşitli fırsatlar sağladığını, dışarıda bulunmanın getirdiği bu riskler ve meydan okumaların öğrenme, problem çözme ve sosyal yeterlik gelişimine katkı sağlayacağını belirtmiştir. Johnson vd. (2005) dış mekân alanlarının risk alma becerisinin gelişimine katkıda bulunduğunu ifade etmiştir. Sandseter (2009) çocukların oyun alanlarında en çok risk içeren ve heyecan uyandıran oyunları tercih ettiklerini belirtmiştir. Çocuklar, hayatlarının ilk dönemlerinden itibaren risk almaya başlarlar. Risk alma becerisibebeklerde emekleme ile başlayarak, ilerleyen yaşlarda daha önce yapılmamış olanı yaparak, heyecan duyma ve korkuyu yenmek için sınırları zorlama olarak devam ettiği görülmektedir (Jones, 2012; Stephenson, 2010). Aynı zamanda çocuklar canları sıkıldıklarında çevrelerinde bulunan aletleri amaçları dışında kullanabilmektedirler. Bu durum bazen tehlikeli sonuçlar ortaya koymaktadır. Fazla korunmuş ve güvenli bir alanın çocukların sıkılmasına neden olmaktadır (Özgüner ve Şahin, 2009). Yüksek düzeyde risk içeren oyun alanlarının çocuklarda heyecan yarattığı; onlarda kendi yargılarına güvenmeyi, kendi yeteneğine saygı duymayı, kendi limitlerini bilmeyi, eylemlerinin etkilerini anlamayı, yardım etmeyi, kendini savunmayı, fiziksel ve zihinsel olarak sağlıklı kalmayı ve, öz farkındalığı geliştirdiği gözlenmiştir (Ungar, 2010). Risk alma deneyimleri ve fiziksel meydan okumalar çocuklara koordinasyon, fiziksel kontrol, motor gelişimi, kazalardan kaçınma ve gelecekteki zorluklara hazırlanma konusunda yardımcı olur (Schweizer, 2009). Gill (2007), risk almayan çocukların, anti sosyal davranışları, yabancılardan korkma, akran zorbalığı ile baş edememe gibi olumsuz durumlarını yapılan araştırmalar ile ortaya koymuştur. Daha az korunmuş alanlarda, bireylerin heyecan verici bulduğu ve fiziksel yaralanma ihtimali içeren ancak hayati tehlikesi olmayan, gerekli olduğu kadar güvenli oyun türleri, risk içeren oyun türleridir (Play Safety Forum, 2013; Ramazan & Özdemir, 2015; Sandseter, 2009). Bu tip risk içeren oyun alanları genellikle dışarıda yani açık alanda olduğu gibi, sallanmaya, koşmaya, tırmanmaya, kaymaya, açık uçlu materyallerle oynamaya olanak sağlayan oyun alanlarını da içerir (Jones, 2012; Stephenson, 2010; Olgan & Kahriman-Öztürk, 2011). Yapılan çalışmalarda da çocukların yükseklik ve hız içeren bu tip materyallerle dolu oyun alanlarını daha çok istedikleri belirlenmiştir (Sandseter, 2009; Stephenson, 2010). Tranter'a (2005) göre ise, çocuklar oyunda risk almak için özgürlüğe ihtiyaç duyar çünkü risk almak onların devamlı olarak fiziksel, zihinsel ve duygusal gelişim limitlerini test etmelerine izin verir. Türkiye'de yapılan araştırmalar sonucunda oyun alanlarının genellikle geleneksel yapıda olduğu ve bu alanlarda güvenliğin yüksek seviyede olduğu gözlenmiştir (Olgan & Kahriman-Öztürk, 2011; Ayan ve Ulaş, 2015).

Çocuklar, doğaları gereği sınırları zorlamaya ve risk almayı gerektiren oyunlar oynamaya meyillidirler (Dewi, 2012; Malıyok, 2015). Bütüncül büyüme ve gelişim açısından da çocukların açık hava oyunları ile etkileşim halinde olmaları, sağlıklı olmaları, kendilerini iyi hissetmeleri, risk alma becerileri ve riskli oyunu deneyimlemeleri yönünden önem taşımaktadır (Schweizer, 2009). Risk olanakları sağlayan ancak az bir seviyede tehlike unsuru barındıran oyun alanları, çocuklar için oldukça önemli öğrenme fırsatları sunar (Bourke & Sargisson, 2014). Ball'ın (2004) yaptığı araştırmaya göre riskli oyuna olanak sağlamayan oyun alanları, çocuklar tarafından çekici olarak görülmemektedir ve sonuç olarak çocuklar böyle oyun alanlarını tercih etmemektedir. Araştırmalara göre oyun alanlarında risk içeren faktörlerin artırılması ile bireyler, risk almaları sonucunda oluşan yaralanma veya kazalarda; neyi doğru yapıp yapmadığını test etmekte, böylece daha sonrasında bu sonuçlara göre hareket etmektedirler. Oysa çocukların risk alma durumları engellendiğinde, olası bir tehlikede çocuklar ne yapacağını bilemediği için yaralanma ve kazalardan bu tip soyutlanmış çocuklar daha çok etkilenmektedir (Morrongiello & Dawber, 2000; Ungar, 2010). Bu nedenle çocukların birden çok gelişim alanına faydası olan, risk içeren oyunların toplum tarafından kabul görmesi ve risk içeren oyun alanları yapımının artması beklenmektedir. Son on yılda, açık hava oyun alanları tercihinde bir düşüş yaşanmaktadır ve buna bağlı olarak riskli oyun imkânları da o denli azalmıştır (Clements, 2004). Risk olanağı sunmayan oyun alanlarını tercih eden çocukların ise parklardaki materyalleri kendilerine risk imkânı oluşturacak şekilde uyarladıkları görülmüştür (Stephenson, 2003).

Bu çalışmalar ışığında, bu araştırmada Türkiye'nin Ankara ilinde bulunan oyun alanlarının hangi türden olduğu ve riskli oyuna ne derece yer verdiği incelenmiştir. Riskli oyunun ve çocukların risk alma becerilerinin desteklenmesi gerektiği halde Türkiye'deki dış mekân oyun alanlarını bu açıdan inceleyen araştırmalara rastlanmaması, bu konuda araştırma yapılması ihtiyacını doğurmuştur. Araştırmanın amacı, Ankara'daki belediyelere ait dış mekân oyun alanlarının, risk içeren oyunlara olanak sağlaması açısından incelenmesidir. Araştırma soruları aşağıda belirtilmiştir:

- Ankara/ Çankaya ilinde bulunan oyun alanları ne tür özelliklere sahiptir?
- Bu oyun alanları, hangi tip oyun alanı özelliği göstermektedir?
- Bu oyun alanları, çocukların risk alma becerilerini desteklemekte midir?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Nitel araştırma desenlerinden durum çalışması deseninde olan bu araştırmada, ölçme yöntemi olarak yapılandırılmamış gözlem kullanılmıştır. Büyüköztürk, Kılıç-Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel'e (2016) göre; yapılandırılmamış gözlem tekniği, araştırmacıya hem veri toplamada hem de elde edilen verileri kayıt etmede özgürlük tanıyan bir yöntemdir. Bu çalışmada gözlem teknikleri içerisinde not alma ve fotoğraflama yöntemlerinden yararlanılmıştır. Gözlem verileri, derecelendirme ölçeği ve belirlenen kategoriler ışığında analiz edilmiştir. Yapılandırılmamış gözlem yolu ile elde edilen verilerin, içerik analizi yöntemiyle analiz edilmesi amaçlanmıştır. Sadece insan davranışlarını değil, aynı zamanda insan doğasını dolaylı yollarla belirlemeye olanak sağlayan içerik analizi, bir metnin sistemli ve tekrarlanabilecek şekilde belirli kurallar çerçevesinde kodlanmasını sağlayan araştırma tekniğidir (Büyüköztürk ve arkadaşları, 2016).

Evren ve Örneklem

Araştırma amacına uygun olarak, Ankara ili Çankaya ilçesindeki 14 oyun alanı incelenmiştir. Çankaya ilçesindeki 409 oyun alanından 14'ü bu çalışma için uygun yöntem ile örneklem olarak belirlenmiştir. Uygun örneklem yöntemi, araştırmacının kolayca ulaşabileceği ortamlardan veri toplamasıdır (Büyüköztürk ve ark., 2016). Oyun alanlarında gözlemin yapılması için Çankaya Belediyesi Park ve Bahçe Müdürlüğü'nden gerekli izinler alınmıştır. Bütün parklar çocuklar için oyun alanı ve materyal içerdikleri gibi, yetişkinler için de spor yapmak için materyaller içermektedir. Parklarda oyun alanlarının dışında doğal alanlar da bulunmaktadır. Oyun materyalleri genellikle kaydırak, tahterevallli, salıncak gibi materyallerden oluşmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın amaçlarına bağlı olarak Oyun Alanları Derecelendirme Ölçeği ve Sandseter'ın Risk Faktörleri'ne göre oyun alanları gözlemlenmiş ve değerlendirilmiştir. Aynı zamanda değerlendirme sonucunda elde edilen bulgulara göre en çok ve en az risk içeren iki oyun alanında çocukların hangi oyun materyalini tercih ettiği yaklaşık bir saat iki araştırmacı tarafından incelenmiştir.

1. Oyun Alanları Derecelendirme Ölçeği

Araştırmada veriler, oyun alanlarının planlanması ve değerlendirilmesi için geliştirilen "Oyun Alanları Derecelendirme Ölçeği" (Frost, Wortham & Reifel, 2001) aracılığı ile toplanmıştır. Ölçek, üç alt gruptan oluşmaktadır:

- Oyun alanı kullanım bakımından iyi durumda ve nispeten güvenli midir?
- Oyun alanı neleri içermektedir?

- Oyun alanının çocuklara katkıları nelerdir?

6'lı likert tipinde oluşturulan bu ölçekte, "0: Yok, 1: Bazı materyaller var fakat kullanışlı değil, 2: Zayıf, 3: Ortalama, 4: İyi, 5: Bütün materyaller var." şeklinde değerlendirme yapılmaktadır. Ölçeğin konuyla uygunluğunu test etmek amacıyla iki uzmandan görüş alınmış ve uygun olduğuna karar verilmiştir. Her bir park, üç araştırmacı tarafından yaklaşık bir saat gözlenmiştir. Bu gözlemler sırasında parklar, ölçekte yer alan maddeler göz önüne alınarak 0-5 arasında değerlendirilmiştir. Ölçek değerlendirilmesinde araştırmacılar arası güvenilirlik Miles ve Huberman'ın (2015) geliştirdiği kodlayıcılar arası güvenilirlik (Görüş Birliği/ Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı) formülü kullanılarak yapılmıştır. Kodlayıcılar arasında güvenilirlik analizi sonucu %89 olup, yüksek oranda görüş birliği sağlandığı saptanmıştır.

2. Sandseter Risk Kategorileri

Gözlem sırasında Sandseter'ın (2009) belirlemiş olduğu risk kategorileri dikkate alınmıştır. Sandseter'ın bu kategorileri Türkçeye çevrilmiş, alanda uzman iki kişinin de görüşleri alınarak düzenlenmiştir. Bu kategoriler fazla yükseklik, yüksek hız, tehlikeli araçlar, tehlikeli unsurlar, itiş-kakış ve kaybolma olarak belirlenmiş, uzman görüşleri sonrasında gözlemlerde fazla yükseklik, yüksek hız ve kaybolma alt kategorilerinin dikkate alınmasına karar verilmiştir. (Sandseter, 2009). Tablo 1'de Sandseter'ın risk kategorileri, alt kategorileri ve bireylerde oluşan etkileri verilmiştir. Araştırmaya dâhil edilen 14 park, bu alt kategorilerin bulunup bulunmama durumlarına göre puanlandırılmıştır (0=yok, 1=biraz var, 2=var).

Tablo 1: Sandseter'ın Risk Kategorileri

Kategoriler	Alt Kategoriler	Bireye Etkileri
Fazla Yükseklik	Tırmanma Zıplama Denge Asılma ve Sallanma	Yükseklik Hız Kontrol Odaklanma Mücadele
Yüksek Hız	Sallanma Kayma Koşma Bisiklet kullanma Paten	Hız seviyesi Kontrol Mücadele
Kaybolma	Tek başına keşfetme	Seyahat mesafesi Yolu tekrar bulma yeteneği

Araştırma kapsamında seçilen oyun alanlarına gidilerek, her park için yaklaşık bir saatlik bir zaman diliminde parklar, üç araştırmacı tarafından gözlenmiş ve sonuçlar anekdot yöntemi kullanılarak kayıt altına alınmıştır. Aynı zamanda parklar, ayrıntılı olarak fotoğraflanmış ve video yönetimi ile kayıt altına alınmıştır. Daha sonra parkların değerlendirilmesinde bu anekdot kayıtlar, fotoğraflar ve videolar dikkate alınmıştır.

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde Oyun Alanları Derecelendirme Ölçeği bulguları ile Sandseter'ın risk kategorilerine göre parkların değerlendirme bulguları sunulmuştur.

Oyun alanlarının genel durumlarını tespit etmek amacıyla kullanılan Oyun Alanları Derecelendirme Ölçeği Değerlendirme Sonuçları Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Oyun Alanları Derecelendirme Ölçeği Değerlendirme Sonuçları

	Oyun Alanları İyi Yapıda ve Nispeten Güvenli Mi?	Oyun Alanları Ne İçerir?	Oyun Alanlarının Katkıları Nelerdir?	Genel Ortalama
P1	63	15	37	38
P2	90	66	67	74
P3	75	19	43	46
P4	48	17	30	32
P5	78	25	17	40
P6	62	14	18	31
P7	63	11	19	31
P8	57	23	23	34
P9	64	34	34	47
P10	51	31	31	40
P11	68	34	34	48
P12	51	20	2	33
P13	44	28	44	39
P14	74	57	57	66

Tablo 2’de incelenen 14 oyun alanının, Oyun Alanları Derecelendirme Ölçeği sonuçlarına bakıldığında P2’nin en yüksek puan aldığı, P7’nin ise en düşük puan aldığı görülmektedir. Parkların genel olarak ölçekten düşük aldıkları, yalnızca iki parkın (P2 ve P14) orta derecede bir puan aldığı bulunmuştur.

Elde edilen bulgulara göre parkların iyi yapıda ve güvenli olmadıkları söylenebilir. Öncelikle parkların çoğunda koruyucu çite rastlanmamıştır (P1, P4, P6, P7, P8, P10, P12, P13). Aynı zamanda bu parklarda yumuşak yüzeye oldukça az rastlanmış veya rastlanmamıştır. P2 ve P14 dışındaki oyun alanlarında genellikle tek tip kaydırak, salıncak veya tahterevalliye rastlanmıştır. Bu durum oyun materyallerinin her yaştaki çocuğa uygun şekilde tasarlanmadığını düşündürmektedir. Parkların çoğunluğunda tehlikeli maddelere rastlanmamıştır fakat bazı oyun alanlarındaki materyallerin kusurlu olduğu ve iyi donanımda olmadıkları görülmüştür (P1, P4, P7, P12, P13). Aynı zamanda bazı oyun alanlarında bulunan oyun materyalleri arasında yeterli alan bulunmamaktadır (P1, P3, P4, P7, P12, P13). Oyun alanlarının hepsinde güneşe maruz kalan metal parçalar da bulunmaktadır. Bütün oyun alanlarında giriş işareti yer almaktadır.

Oyun alanlarının içerdiklerine bakıldığında çoğunun eksik olduğu söylenebilir. Birçok oyun alanında kum ve su ile oynanacak bir alan bulunmamaktadır (P1, P3, P4, P6, P7, P8, P12, P13). Dramatik oyun alanları ve oyun odalarına ise yalnızca P2 ve P14’te rastlanmıştır. P4 ve P7 dışındaki oyun alanları ağaç, çim veya çiçeklerden oluşan doğal alanlara sahiptir. Fakat toprak yığın, tepe ve vadilere hiçbir oyun alanında rastlanmamıştır. Aktif oyun materyallerinden kayma, denge aletleri ve salıncaklara bütün oyun alanlarında rastlansa bile bunların tek tip olduğu; tırmanma araçlarının ise yalnızca P2 ve P14’te olduğu saptanmıştır. Parkların hiç birinde depolamayı mümkün kılacak, özel alanlara rastlanmamıştır. Aynı zamanda P2, P10 ve P14 dışındaki parklarda tuvalet görülmemiş, bu parklardaki tuvaletler de kolayca erişim sağlayacak şekilde konumlandırılmamıştır. Parkların hiçbirinde çocukların kullanabileceği temiz su imkânı sağlayan çeşmelere rastlanmamıştır. Özel gereksinimli bireylerin de parklara ulaşımını destekleyecek materyale yalnızca P4’te rastlanmıştır, fakat bu materyalin de işlevsel olmadığı görülmüştür.

P1, P4, P7 ve P13’te bulunan oyun materyallerinin az ve tek tip olmaları, iyi yapıda olmamaları, bütün yaş gruplarındaki çocuklara hitap etmemeleri bu parkların çocukları oyuna teşvik etmede işlevsel olmadığı şeklinde yorumlanmıştır. P3, P5, P6, P8, P9, P10, P11 ve P12 ise nispeten daha büyük bir alanda konumlanmaları, daha çok materyal içermeleri ve daha iyi yapıda olmaları nedeniyle orta derece çocukları oyuna teşvik ettiği şeklinde değerlendirilmiştir. P2 ve P14’ün ise iyi yapıda materyaller içermeleri, oldukça geniş bir alana yayılmaları, materyallerinin birden çok yaş grubuna göre çeşitlilik içermesi ve oyun materyalleri dışındaki alanlarla da bağlantılı olmaları nedeniyle çocukları oyuna teşvik ettiği söylenebilir. Aynı zamanda P2 ve P14 dışındaki oyun alanlarının, geleneksel parklarda görülen tek tip oyun materyallerini (tek boy salıncak, kaydırak ve tahterevalli) içermeleri; onların çocukların duyarını uyarmadığını, meraklarını beslemediğini, sosyal ve fiziksel ihtiyaçlarını desteklemediklerini düşündürmektedir. P2, P6, P10, P11 ve P14 dışındaki oyun alanlarının, çocukların birbirleriyle sınırsız iletişim sağlayacak ve grup oyunlarını teşvik edecek kadar geniş, boş veya özel alanlara sahip olmadığı söylenebilir. Aktif oyun materyallerine rastlansa da işlevsel olmamaları çoğu oyun alanının aktif oyunu desteklemediğini düşündürmektedir. Aynı zamanda dramatik

oyunları ve yapıcı oyunları, kurallı oyunlara yönelik materyallerin bulunmamasından dolayı, P2 ve P14 dışındaki oyun alanlarının desteklemediği düşünülmektedir.

Tablo 3'te oyun alanlarının risk içermeye durumlarının Sandseter'in belirlediği risk kategorilerine göre değerlendirilmesine yönelik yapılan gözlem analizi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 3: Oyun alanlarının risk kategorilerini içermeye durumu																
Kategoriler	Alt kategoriler	P1	P2	P3	P4	P5	P6	P7	P8	P9	P10	P11	P12	P13	P14	Topla
		Fazla	Tırmanma	0	1	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	
Yükseklik	Zıplama	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Denge	1	2	1	1	1	0	1	1	1	1	2	1	1	2	15
	Asılma	1	2	1	0	0	0	0	1	1	1	1	0	1	2	12
Yüksek Hız	Sallanma	2	2	2	1	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	28
	Kayma	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	18
	Koşma	1	2	2	1	2	1	1	1	2	2	2	1	0	2	20
	Bisiklet kullanma	0	2	0	0	1	1	0	1	1	1	1	0	0	2	10
	Paten	0	2	0	0	1	1	0	1	1	0	0	0	0	1	7
Kaybolma	Tek başına keşfetme	1	2	1	1	2	1	1	1	2	2	2	2	1	2	21

Sandseter'in risk kategorilerini içermeleri açısından incelenen oyun alanları Tablo 3'e göre değerlendirilecek olursa, P4 ve P7'nin düşük; P1, P3, P5, P6, P7, P8, P9, P10, P11, P12 ve P13'ün orta; P2 ve P14'ün yüksek düzeyde puan aldığı görülmektedir. En yüksek puanı P2 almış iken, en düşük puanı P4 ve P7 almıştır.

Fazla yükseklik kategorisinde yer alan tırmanma alt kategorisine göre oyun alanları incelendiğinde, hiçbir parkın tam olarak tırmanmayı desteklemediği görülmüştür. P2'de tırmanmayı sağlamak için halattan bir yapıya rastlanmıştır fakat bu yapı oldukça küçük boydadır. P5, P8, P11, P13 ve P14'te de çocukların tırmanmalarını nispeten destekleyen kaykaylarda bulunan tırmanma bölümlerine rastlanmıştır. Aynı zamanda hiçbir oyun alanında zıplamayı teşvik edecek bir yapıya rastlanmamıştır. P2, P11 ve P14'te çocukların dengelerini sağlamalarını teşvik edecek, denge tahtalarına rastlanmıştır. Diğer parklarda da denge sağlamaya yönelik materyaller olsa da yeteri kadar büyük olmadıkları görülmüştür. P2 ve P14'te çocukların asılmalarını sağlayacak, asılma materyalleri bulunmaktadır. Her iki parkta da halatlara geçirilen halkalarla asılmayı mümkün kılan mekanizmalar bulunmaktadır. P1, P3, P8, P9, P10, P11 ve P13'te ise yalnızca kaykaylara ek olarak yapılan asılma çubuğu bulunmaktadır.

Çocukların yüksek hız yapmalarını desteklemede Ö4 ve Ö7'nin yeterli materyale sahip olmadığı düşünülmüştür. Bu duruma her iki parkta da yalnızca iki salıncak bulunması, bu salıncakların da birbirlerine bağlı ve oldukça küçük olmasının neden olduğu söylenebilir. Diğer parklardaki salıncakların ise yüksek hız sağladığı düşünülmüştür. Kaydırak çeşitlerine bakıldığında da P2 ve P14 dışındaki oyun alanlarında bulunan kaydırakların küçük ve tek tip olması, yüksek hızda kaymayı teşvik etmedikleri şeklinde yorumlanmıştır. P13'ün merdivenli bir bölgede, merdiven aralarındaki boşluklarda konumlandırılması, yüksek hızda koşmayı mümkün kılmadığı şeklinde değerlendirilmesine yol açmıştır. P1, P4, P5, P6, P7 ve P12'de çakıl taşlarıyla kaplı alanların bulunması, yüksek hızda koşmayı sınırladıklarını düşündürmektedir. Yalnızca P2 ve P14'te bisiklet yolu bulunmaktadır. Diğer parklarda ise bisiklet kullanacak alan bulunsa da (P5, P6, P8, P9, P10 ve P11) parklardaki geçişlerinin bir akışa sahip olmamaları nedeniyle genel olarak bisiklet kullanmaya çok elverişli olmadığı söylenebilir. Yalnızca P2'de paten için özel bir bölüm oluşturulmuştur. P5, P6, P8, P9 ve P14'te paten kayılabilecek düz alanlar bulunmaktadır. Fakat bu alanlar arasında geçişin olmaması da paten kaymayı sınırlandıracağını düşündürmektedir.

Çocukların tek başlarına, güvenli bir şekilde etraflarını keşfetmelerini P2, P5, P9, P10, P11, P12 ve P14'ün desteklediği düşünülmektedir. Bu parkların, yetişkinlerin de zaman geçirebileceği, oyun materyallerinin dışında yer alan fakat çocukların ne yaptıklarını görebilecekleri şekilde özel alanlar içermesi, bu şekilde değerlendirilmesine neden olmuştur. Fakat oyun alanlarının yeterince geniş bir alana yayılmaması, keşfetmeyi ne derece desteklediği sorusunu akla getirmektedir.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada, Ankara'daki belediyelere ait açık hava oyun alanları, çocukların risk alma becerilerine ve risk içeren oyunlara olanak sağlaması açısından incelenmiştir. İncelenen 14 park arasından P2 olarak kodlanan oyun alanının, hem oyun alanları güvenlik ölçeği hem de risk içeren oyun kategorileri açısından yüksek sonuçlar elde ettiği bulunmuştur. Oyun alanları güvenlik ölçeği sonucunda P2'ye bakıldığında, bu parkın güvenli, park içerisinde bulunan oyun materyallerinin ve parkın genel çevresinin iyi durumda olduğu gözlemlenmiş, çocuklar açısından ilgi çekici tarzda tasarlanıp, onların bütün gelişim alanlarına katkı sağlayacak yapıda bulunduğu saptanmıştır. P2'nin bu açılarından yaratıcı park tipinde olduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda çocuk dostu çevrelerin oluşturulmasının dünya sağlık örgütü tarafından tanımlanan çocukların iyi olma halini(sağlığını) olumlu yönde etkileyeceği söylenebilir.

Sandseter'a (2009) göre geleneksel parka kıyasla daha çok doğal alan içeren, yaratıcı parklar gibi alanlar çocuklara yüksek oranda riskli oyun imkânı sağlamaktadır. P2'nin Sandseter'ın risk içeren oyun kategorileri açısından incelenmesi sonucunda, zıplama hariç tırmanma, denge, asılma, sallanma, kayma, koşma, bisiklet kullanma, paten ve tek başına keşfetme alt kategorilerini içerdiği görülmektedir. P14 de P2 ile benzer özellikler göstermekle birlikte, her iki parkın da yüksek hız, yükseklik ve kaybolma kategorilerinin alt kategorilerini içerdikleri bulunmuştur. Little'ın (2017) fiziksel çevrenin risk almayı teşvik etme durumunu incelediği çalışmasında, oyun alanlarının fiziksel özelliklerinin risk içeren oyun kategorilerinden kısıtlı sayıda desteklediğine ve hepsinin desteklenmediğine ulaşılmıştır. Alat, Akgümüş ve Cavali (2012) tarafından yapılan araştırmada, fiziksel şartların yetersizliği, oyun alanlarının güvenli oluşu öğretmenlerin programlarında dış mekân oyunlarına ne kadar isteseler de yer veremedikleri sonucu ortaya konmuştur. Paralel olarak yetişkinlerin belirli oyun alanlarından çocukları uzak tutmalarının nedeni, güvenli ve iyi durumda olmayışları olarak açıklanabilir. Ayrıca parkların bu durumu nedeniyle geleneksel oyun alanı özelliği gösterdiği düşünülmektedir. Mccord'a (1971) göre geleneksel oyun alanları, çocukları fiziksel gelişim yönünden desteklese de çocukların hayal güçlerine katkısı oldukça azdır. Yapılan araştırmalarda Türkiye'de bulunan oyun alanlarının genellikle geleneksel oyun alanı özelliği gösterdiği bulunmuştur (Olgan & Kahrıman-Öztürk, 2011; Ayan ve Ulaş, 2015). Bu çalışmalarda, çocuklara oyun deneyimleri sağlarken risk içermediği ve güvenlik konusunun göz önünde bulundurulduğu ortaya çıkmış, fakat incelenen oyun alanlarında aktif oyun olmasına rağmen oyun çeşitliliğinin az olduğu ve bireysel, paralel oyunların gözlemlendiğini belirtilmiştir. Başka bir deyişle geleneksel oyun alanları güvenlik konusunda üst düzeyde olabilirken, çocukların bütüncül gelişimini desteklemek için oyun çeşitliliği sağlayamamaktadır. Ramazan ve Özdemir (2015) de yaptıkları çalışmada oyun alanlarının geleneksel yapıda olmakla birlikte, çocukların sosyal iletişime girmesini engellediğini, ailelerin ise çocukların evde sıkılmalarını önlemek amacıyla parka getirdiklerini bulmuştur. Aynı zamanda Özgüner ve Şahin'in (2009) yaptığı araştırmada da incelenen oyun alanlarının genel yapısının; çocukların bilişsel, motor, sosyal ve duygusal gelişimlerini destekleme açısından yetersiz olduğu saptanmıştır. Güler ve Demir'in (2016) oyun alanlarını incelediği araştırmasında öğretmenlerin belirlediği sınırlar içerisinde serbest zaman etkinliklerini gerçekleştiren çocukların, fırsat verildiğinde kendi başlarına yeterince risk alamadıkları ya da sağlıksız riskler aldıkları belirlenirken diğer bir yandan dış mekânda vakit geçiren ve özgür bırakılan çocukların, sağlıklı riskler alabildiği belirtilmiştir. Buna paralel olarak Little, Wyver ve Gibson'ın (2011) gerçekleştirdiği çalışmada ise çocukların hepsi olası zararını hesaplayarak kontrollü şekilde risk almışlardır. Bu çalışmada rastlanılan P2 ve P14 örnekleri gibi uygun ortam sağlandığı zaman, çocuklar öz düzenlemeleri sayesinde risk alma becerisini olumlu hale getirebilecektir. Oyun alanlarının çocukların dinlenme ve eğlenme ihtiyaçlarını yerine getirdiği, sosyalleştiği, denge kurma, hızını ayarlama gibi motor becerilerini öğrendiği, sosyal kuralların farkına vardığı ve yeni şeyler öğrendiği yerler olduğu düşünüldüğünde; ülkemizde bu tip parkların çoğunlukta olması, oyun alanlarında kazanılması gereken birçok becerinin kazanımını da sağlayacaktır. Bu çalışmadan elde edilen bulgular doğrultusunda okulların içinde bulunan oyun parklarında da risk içeren oyun materyallerinin bulunması, eğitim programlarına risk almaya yönelik kazanımların konulması ve çevre düzenlemesinin yapılması gerektiği düşünülmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı'nın bu konuda gerekli düzenlemeleri bölgelerde bulunan belediyeler ile birlikte yapması önerilmektedir. Düzenlemelerle birlikte bu alanda yapılan yatırımın artırılması gerektiği de kaçınılmaz bir gerçektir. Örneğin, Birleşmiş Milletler 2008 ve 2011 yılları arasında çocukların oyun oynamalarını desteklemek adına 235 milyon Euro ayırmış ve bunun büyük bir kısmını açık oyun alanlarının yenilenmesi ve geliştirilmesi için kullanmıştır (Woolley, 2013).

Geleneksel parklar, uzmanlar tarafından olumsuz eleştiri almasına rağmen Türkiye'deki parkların çoğu geleneksel park türü özelliği göstermektedir. Dış mekân oyun alanı tasarlarken güvenlik konusuna fazlaca yoğunlaşmak, risk alma becerisinin göz ardı edilmesine neden olmuştur. Gill'in (2007) de önerdiği gibi risk analizi yaparken, ortadan kaldırmak yerine fayda-zarar dengesi yönünden onu yönetmek gerekir. Oyun alanlarının risk alma becerisini desteklemesinin önemli olduğu düşünüldüğünde, risk alma becerisini yeteri kadar desteklemeyen geleneksel oyun alanları yerine, destekleyecek olan yaratıcı veya çağdaş oyun alanlarının artırılması gerektiği düşünülmektedir. Bunlarla birlikte macera oyun alanlarının da ismi anılmaktadır ve Avrupa'daki macera oyun alanlarının sayısına bakıldığında ortalama 1000 gibi oldukça yüksek bir rakamla var oldukları görülmektedir (Adventure Playground Association, 2006). Oyun alanları risk kategorileri arasından tırmanma, zıplama, asılma, bisiklet kullanma ve paten gibi kısıtlı sayıda var olan risk içeren faktörlerin arttırılması gerekmektedir. Cevher-Kalburan'ın (2014) da belirttiği gibi eğitim kurumları içerisinde bulunan dış mekân oyun alanlarında, sağlıklı risk ve güvenliği sağlamak için ortak bir politika geliştirilmelidir. Olası riskleri barındıran ve çocuğunun gelişimine katkısını ebeveynlerin de fark edebilmesi için açık hava oyun alanlarında yönlendirmeler yapılması önerilebilir. Bu oyun alanlarının bakımlarının sık sık yapılıp, güvenlik önlemlerinin alınması ve risk alma açısından tekrar değerlendirilmesi gerektiği düşünülmektedir. Avrupa, benzer bir politikayı 1998 yılında 18 ülkenin temsilcilerinin katılımıyla Avrupa Oyun Alanları Güvenlik Standartları (The European Playground Safety Standards) olarak belirlemiştir ("What's Wrong with America's Playgrounds", 2008). Frost (2016), Amerika'da 1980lerde çocukların güvenliğinin ön planda olduğu, homojen ve standartlaştırılmış oyun alanlarının tasarlandığını belirtmiştir. Zamanla bu anlayışın yapılan araştırmaların ortaya koyduğu sonuçlar ile değiştiği, yapılan bölgesel planlamalarla birlikte oyun alanlarının risk içeren ve çocukların hayal güçlerini çalıştıran oyun alanlarına dönüştüğünü açıklamıştır. Sandseter ve Sando (2016) Norveç'te bulunan okul öncesi eğitim kurumlarının oyun alanları hakkında okul yöneticilerinin görüşlerini almışlar ve oyun alanlarında bulunan sınırlılıkları tespit etmeye çalışmışlardır. Bu incelemede, okul yöneticilerinin okullarında tırmanmaya olanak sağlanmaması, oyun materyallerinin standart olması, doğal unsurların bulunmaması, suyun kullanılmaması, alan gezilerine az yer verilmesi, belli hava koşullarında dışarıya çıkılması gibi bir takım sınırlamalar olduğunu belirtmiştir. Sandseter ve Sando (2016) bu okulların risk alma becerilerini desteklemediğini saptamışlar ve oyun alanlarının bu anlamda değiştirilmesini önermiştir. Norveç hazırladığı okul öncesi eğitim çerçeve programında çocukların fiziksel etkinliklerinde riski deneyimlemelerine ve değerlendirmelerine olanak tanımayı hedeflemiştir (Norwegian Directorate for Education and Training, 2017).

Yetişkinlerin bireyselleştirdiği bu dünyada, çocukların da bireyselleşme yolunda ilerleyip yardımlaşma, iletişim kurma, sosyalleşme gibi en temel insani kavramlardan uzaklaştığı açık bir şekilde gözlenmektedir. Bu noktada en yakınımızda olan oyun alanlarını, gerek çocuklarımızın gerekse bizlerin tekrardan sosyalleşmemiz, iletişim kurma becerilerini geri kazanmamız için toplanma merkezlerimiz olarak adlandırabiliriz. Frost ve Klein'e (1979) göre yaratıcı ve maceracı oyun alanları, geleneksel oyun alanlarına kıyasla bireyleri iş birliği içinde oynama ve yaratıcılığa teşvik etmektedir. Gözlem sonuçlarına bakıldığında, geleneksel oyun alanlarının risk içeren oyunları desteklemediği, yaratıcı oyun alanlarına benzerlik gösteren alanların ise daha çok risk almaya teşvik eden materyaller içerdiği bulunmuştur.

KAYNAKÇA/REFERENCES

- Adventure Playground Association. (2006). *Adventure playgrounds: A children's world in the city*.
- Akyüz, E (2010). *Çocuk Hukuku: Çocuk Hakları ve Korunması*, Pegem Akademi, Ankara.
- Alat, Z., Akgümüş, Ö. ve Cavali, D. (2012). Okul öncesi eğitimde açık hava etkinliklerine yönelik öğretmen görüş ve uygulamaları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(3), 47-62.
- Alqudah, Y. M. M. (2003). *Çocuğun gelişiminde oyun alanlarının rolü*, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Semineri, Ankara.
- Ayan, S. & Ulaş, M. (2015). The examination of playground equipments which are used in Turkey according to the models in the developing countries. *Route Educational and Social Science Journal*, 2(3), 130-145.
- Ball, D. J. (2004). Policy issues and risk-benefit trade-offs of 'safer surfacing' for children's playgrounds. *Accident Analysis & Prevention*, 36(4), 661-670. doi:10.1016/S0001-4575(03)00088-5
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (20. Baskı).Yenimahalle, Ankara: Vadi Grup.

- Bourke, T. M., & Sargisson, R. J. (2014). A behavioral investigation of preference in a newly designed New Zealand playground. *American Journal of Play*, 6(3), 370.
- Cevher-Kalburan, N. (2014). Erken Çocukluk Döneminde Riskli Oyun. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 22(3), 943-960
- Clements, R. (2004). An investigation of the status of outdoor play. *Contemporary Issues in Early Childhood*, 5(1), 68–80. doi:10.2304/ciec.2004.5.1.10
- Dempsey, J. D., & Frost, J. L. (1993). Play environments in early childhood education. In B. Spodek (Ed.), *Handbook of Research on The Education of Young Children* (pp. 306-321). New York: Macmillan.
- Dewi, S. P. (2012). How does the playground role in realizing children-friendly-city? *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 38, 224–233. doi:10.1016/j.sbspro.2012.03.344
- Dönmez, N. B. (1992). *Üniversite Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Bölümü ve Kız Meslek Lisesi Öğrencileri için Oyun Kitabı*, İzmir: Bayrak Matbaası.
- Frost, J. L. & Klein, B.L. (1979). *Children's Play and Playground*. California University, Allyn and Bacon.
- Frost, J. L., Wortham, S., & Reifel, S. (2001). *Play and child development*. Prentice-Hall, Inc., Upper Saddle River, New Jersey.
- Frost, J. L. & Klein, B. L. (2015). Desinging and Creating Playgrounds: The Future is Now. In J.E. Johnson, S. G. Eberle, T. S. Henricks & D. Kuschner (Eds.), *The Handbook of Study of Play*, London: Rowman & Littlefield.
- Gill, T. (2007). No fear: Growing up in a risk averse society. UK: Calouste Gulbenkian Foundation.
- Greenfield, C. (2004). 'Can run, play on bikes, jump the zoom slide, and play on the swings': Exploring the value of outdoor play. *Australian Journal of Early Childhood*, 29(2), 15.
- Güler, B. İ., & Demir, E. (2016). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Riskli Oyunlara Yönelik Görüş ve Algıları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 17(2), 97-116.
- Johnson, J. E., Christie, J.F. & Wardle, F. (2005). *Play, Development, and Early Education*. Pearson: USA.
- Jones, E. (2012). Giving ourselves permission to take risks. *Exchange Magazine*, 34(4), 46-51.
- Knight, S. (2012). Why adventure and why risk in the early years?. *Child Links*, 3, 15-18. Korkmaz, E. (2009). *Oyunu çocuk gelişimine etkisi ve çocuk oyun alanları tasarım Kriterleri*. [Çevrimiçi: <http://www.planlama.org/new/makaleler/oyunun-cocuk-gelisimine-etkisi-ve-cocuk-oyun-alanlari-tasarim-kriterleri>. Erişim tarihi: 12.07.2016]
- Little, H., & Wyver, S. (2010). Individual differences in children's risk perception and appraisals in outdoor play environments. *International Journal of Early Years Education*, 18(4), 297–313. doi:10.1080/09669760.2010.531600.
- Little, H. (2017). Promoting risk-taking and physically challenging play in Australian early childhood settings in a changing regulatory environment. *Journal of Early Childhood Research*, 15(1), 83-98. doi: 10.1177/1476718X15579743.
- Little, H., Wyver, S. ve Gibson, F. (2011). The influence of play context and adult attitudes on young children's physical risk-taking during outdoor play. *European Early Childhood Education Research Journal*, 19(1), 113–131.
- Maliyok, H. (2015). Safety and risk: benefits of outdoor play for child education. *International Journal of Educational Researchers*, 6(3), 50–62.
- Manwaring, B. & Taylor, C. (2006) *The Benefits of Play and Playwork*, London, CYWU.
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (2015). *Nitel veri analizi* (2. Baskı). (S. Akbaba-Altun & A. Ersoy, Çev.) Ankara: Pegem Akademi.
- Morrongiello, B.A. & Dawber, T. (2000). Mothers' responses to sons and daughters engaging in injury- risk behaviors on a playground: Implications for sex differences in injury rates. *Journal of Experimental Child Psychology*, 76, 89-103.
- Norwegian Directorate for Education and Training, (2017). Framework Plan for Kindergartens. Received from <https://www.udir.no/globalassets/filer/barnehage/rammeplan/framework-plan-for-kindergartens2-2017.pdf>.
- Olgan, R. & Kahriman-Öztürk, D. (2011). An investigation in the playgrounds of public and private preschools. *Education and Science*, 36(161), 85-97.
- Özgüner, H. & Şahin, C. (2009). Isparta kent merkezindeki çocuk oyun alanlarının mevcut durumu ve çocukların bu alanlara karşı davranış biçimleri. *Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 1, 129-143.
- Play Safety Forum (2013). *Managing Risk in Play Provision: Implementation guide* (2.Baskı). England: Ball, D., Gill, T. & Spiegel, B.

- Ramazan, M.O. & Özdemir, A. A. (2015). Çocuk oyun alanlarının/parklarının fiziksel özelliklerinin ve kullanıcılarının davranışlarının incelenmesi. *International Journal of Human Sciences*, 12(1), 1558-1576
- Sandseter, B. H. (2009). Risky play and risk management in Norwegian preschools: A qualitative observational study. *Safety Science Monitor*, 13(1), 1-12.
- Sandseter, B. H. & Sando, O. J. (2016). "We Don't Allow Children to Climb Trees": How a Focus on Safety Affects Norwegian Children's Play in Early-Childhood Education and Care Settings. *American Journal of Play*, 8(2), 178-200.
- Schweizer, S. (2009). *Under the Sky: Playing, Working and Enjoying Adventures in the Open Air*. East Sussex: Sophia Books.
- Singer, D. G., Singer, J. L., D'Agnostino, H., & DeLong, R. (2009). Children's pastimes and play in sixteen nations: Is free-play declining? *American Journal of Play*, 1(3), 283-312.
- Stephenson, A. (2003). Physical risk-taking: dangerous or endangered? *Early Years*, 23(1), 35-43. doi:10.1080/0957514032000045573
- Susan, A. M. & Benedict, J.O. (1994). The effects of playground design on pretend play and divergent thinking. *Environment & Behavior*, 26, 560-579.
- Tranter, P. (2005, November). *Strategies for building child friendly cities*. Paper presented at the Creating Child Friendly Cities Conference, Melbourne. Erişim Tarihi Nisan, 2016, http://www.envict.org.au/file/Paul_Tranter.pdf
- Ungar, M. (2010). Too safe schools, too safe families: Denying children the risk-taker's advantage. *Canadian Education Association*, 48(1), 6-10.
- Verenikina, I., Harris, P., & Lysaght, P. (2003). Child's play: computer games, theories of play and children's development (C. 34, ss. 99-106). IFIB Working Group 3.5 Open Conference: Young Children and Learning Technologies, Australian Computer Society, Inc.
- What's Wrong with America's Playgrounds and How to Fix Them. (2008). *American Journal of Play*, 1(2), 139-156.
- Woolley, H. (2013). Now Being Social: The Barrier of Designing Outdoor Play Spaces for Disabled Children. *Children And Society*, 27(6), 448-458. doi:10.1111/j.1099-0860.2012.00464.x
- Wyver, S. R., & Spence, S. H. (1999). Play and divergent problem solving: Evidence supporting a reciprocal relationship. *Early Education and Development*, 10(4), 419-444.
- Yörükoğlu, A. (2002). *Çocuk Ruh Sağlığı, Çocuğun Kişilik Gelişimi Eğitimi ve Ruhsal Sorunları*. 25. Basım, İstanbul: Özgür Yayın Dağıtım.

İletişim/Correspondence

Arş. Gör. Çağla Banko
cagla.banko@hacettepe.edu.tr
Kadriye Akdemir
kadriye.akdemir@metu.edu.tr
Öğr. Gör. Merve Gemici Koşar
mgemicikosar@fsm.edu.tr
Dr. Öğr. Üyesi Serap Sevimli Çelik
ssevimli@metu.edu.tr